

ФИЛМЪТЪ ДНЕСЪ

А. ГЕОРГИЕВЪ

Филма е динамика, образи. И е ефтин достъпен. Публиката го обича. Огромна е армията на кинозрителитъ. Защото основна е — масата винаги предпочита да мисли чрезъ образи. А ефтината достъпност пъкъ за два часа зрително удоволствие поставя, и това е много важно, киното въ съотношение съ въ податнитъ възможности на населението.

Отъ тукъ и изключителното влияние на киното. То може да направлява съ несравненъ успѣхъ по желанието на режисьора или тия надъ него разбиранията, чувствата и настроенията на кинозрителя. За това филмътъ е отлично пригодно и сигурно средство за пропаганда. Въ тая насока то не отстъпва дори на ежедневиия печатъ.

И ето. Въ времената на такива изключителни обществени явления като войната, когато пропагандата има значение едва ли не наравно съ оръжието, филмътъ добива специфиченъ колоритъ — всѣки най-незначителенъ образъ най-често бива подчиненъ на идеята и настроението, които пропагандата си поставила за целъ да предизвика или наложи. А това се отразява върху художествеността на филма въ следнитъ посоки:

Тематиката и сюжетитъ третиратъ върху си, които да сж по възможностъ най-далечъ отъ общественно-политическитъ отношения и идеи. Така, напримѣръ, преизобилствуватъ темитъ изъ семейния животъ — като се почне отъ най-жалнитъ трагедии съ много плачове и се мине презъ горе-долу смислената драма и комедия,

— Върви по дяволитъ.
Обърнала му гръбъ.

Той, полюлявайки тромавото си тѣло, влѣзълъ въ Цанковото кафене — игралъ карти до полунощъ.

Нощта Нона не спала.

Сутринта възглавницата и била измокрена съ сълзи.

Когато влѣзе въ читалнята, около хубавитъ ѝ черни очи личеха кръговетъ на безсънието. Лицето ѝ бѣ изопнато и строго.

Седна мълчаливо и отвори книгата.

— Да почнемъ.

Но не започна да чете. Никой отъ насъ не наруши тишината.

Изушенитъ ѝ отъ плача и безсънието очи ни изгледаха поредъ и се спрѣха на Кръстю Дюлгерина...

— Сгрѣшихъ...

Широка топла усмивка трепна върху продълговатото лице на нашия другаръ.

Въ стаята нахлу сътълина,

та чакъ до блудкавитъ еднообразни фантасове. Следватъ темитъ изъ лѣкарския животъ, където конфликтитъ сж отъ по-общо значение, но все пакъ затворени въ хирургическа зала, после изъ живота на велики творци (особено музиканти и учени) и т. н. Днесъ филмътъ, въртящъ се все въ тоя постояненъ кръгъ на сюжети, започва да го отстъпва и изравня — чувствува се значителна нужда отъ нови теми и нови сюжети.

Относно играта, може смѣло да се говори за избледняване на образитъ. Липсватъ онѣзи дълбоко характеристични образи, съ каквито се славеше напримѣръ, френскиятъ филмъ. Гледате днесъ филми съ роли на майка, дъщеря и любовница и презъ цѣлото му прожектиране отъ часъ и половина, едва накрая, когато и тритъ се събератъ наедно, започватъ да ги различаватъ. Толкова сж прилични една на друга, толкова сж шаблонизирани отдѣлнитъ образи.

Тѣй че общо може да се каже, че днешния, бихме го нарекли, военновремененъ филмъ на западна Европа се характеризира съ тематично избягване и образно избледняване. А това, споредъ менъ, се дължи още на схващането, че театърътъ и киното трѣбвало да представятъ това, което публиката не можела да види въ обикновения животъ. Публиката видѣ много дворци, кой отъ кой по-фантастични, видѣ колиета, видѣ таинствени брошки и диаманти, запозна се съ безкрайно число барони, графове и индийски махараджи. И всичко това почна да ѝ втрѣсва.

Филмътъ, следъ първата криза при откриване на говорящия филмъ, когато не се обръщаше внимание на сериозността на сюжета, а всичко се градѣше върху ефекта на звука, днесъ преживява втора криза, вече по съвсемъ други причини.

Въ техническо отношение, обаче, филмътъ се развива съ бързи крачки и е стигналъ до твърде завидни резултати.

Американското филмово производство си остава, до сега поне, все същото — на съвършенна техника, удовлетелна игра, крайно безпретенциознитъ и по американски разработени сюжети (гангстерски, кеубойски и пр.) и пословично незачитане на историческата истина. Тукъ трѣбва да се отбележи, че не само американцитъ не зачитатъ историческата истина, напр.: „Чайковски“, „Мария Стюартъ“ — и двата съ Зара Леандъръ.

Германското и италианско производства продължаватъ да стоятъ на отдавна заетитъ позиции на предвоенния и воененъ филмъ.

Нѣкои държави отлично използватъ отворения, поради политическата обстановка, пазаръ за филми, разшириха филмо-

вото си производство, закупили го и днесъ то е на завидна висота. Напр., Унгария е внесла само въ Югославия надъ 100 филма, а въ България — надъ 40. У насъ какъ е? Би могло сериозно да се обсъжда този въпросъ, тѣй като съ два-три случайни филми не се създава филмово производство.

Поезията на Б. Райновъ

(Продължение отъ II стр.)

тае тѣхната естетическа и идейно-обществена стойностъ.

трѣбва, обаче, да отбележимъ единъ твърде характеренъ белегъ за творчеството на младия поетъ. Въ повечето си работи, Райновъ се налага като епиченъ поетъ. Разказвателността, която е много пригодна за литературни видове като поемата, въ нѣкои случаи се явява значителна спѣлка въ изразяването на свободния и непринуденъ избликъ отъ чувства на повишена личностъ. И за това, колкото и удѣренъ да е стихътъ на Райновъ, изблицитъ на революционенъ патосъ все още сж чужди елементи въ неговото творчество. И дори тамъ, където иска да подчертае съ силата на възторга нѣкои моменти на върховни поетически напрежения, поетътъ е безсиленъ да стори това, а достига само до ударността на отдѣлни бойни думи, безъ да ги въплоти въ борческа изразителностъ. Изтъквайки това, далечъ сме отъ мисълта да сведемъ поезията на Райновъ подъ знака на емоционална уравновесеностъ, но искаме да посочимъ една отрицателна страна отъ неговото творчество, за заличаването на която трѣбва да употреби не малко усилия.

Безъ да се изпада въ прибрзаностъ, съвсемъ смѣло може да се каже, че поезията на Богомилъ Райновъ създава новъ стилъ въ нашата най-млада художествена реалистична поезия. Наистина, Райновъ все още не се е освободилъ отъ влиянието на Маяковски, Ламаръ и други. Но, тия влияния далечъ не могатъ да представляватъ съществена прѣчка за самобитното художествено и идейно развитие на младия поетъ. Изградениятъ авторски маниеръ и оригиналното, чисто лично поетическо виждане на Райновъ сж действително указание за това.

Да повиши чувството на своята поезия, да задълбочи и конкретизира идейно-обществената страна на своята поезия, да постигне все по-овладѣна широта и конкретикотъ въ художественото изобразяване и да се освободи отъ известни запятания на мисълта, ето, споредъ насъ, общитъ линии въ които трѣбва да се развива творческия пътъ на Богомилъ Райновъ.